Z pryščovitých (Euphorbiaceae) je živnou rostlinou bažanka (Mercurialis), z tučnolistovitých (Crassulaceae) rozchodník (Sedum), z ochmetovitých (Loranthaceae) jmelí (Viscum).

Ze stromů (Betulaceae, Salicaceae) hostí po 1 druhu bříza (Betula verrucosa), habr (Carpinus) a vrba (Salix); z nich poslední však jen nepřímo, neboť na ní žijící A.minimum Herbst je svou ekologií úplnou výjimkou u rodu Apion, protože se vyvíjí v pletivu hálek, vytvořených pilatkami rodů Euura a Pontania.

ZPRÁVA O VÝSLEDCÍCH POZOROVÁNÍ TAŽNÝCH MOTÝLŮ V ČESKOSLOVENSKU ZA ROK 1964

Josef M o u c h a

V roce 1963 byla při Československé společnosti entomologické při ČSAV založena Komise pro faunistický výzkum hmyzu v ČSSR, která vyvíjí činnost ve třech sekcích:

1. Výzkum rozšíření brouků (Coleoptera)
2. Sledování výskytu tažných motýlů (Lepidoptera)
3. Výzkum entomofauny zátopové oblasti Želivky.

Sekce, věnovaná pozorování tažných motýlů úzce spolupracuje s drážďanským střediskem pro studium migrace Lepidopter, které vede M.Koch. První samostatná zpráva o pozorování tažných motýlů v ČSSR, shrnující výsledky pozorování za rok 1963, vyšla v "Entomologische Berichte, Jg. 1964, pp.140-144".

Zpráva za rok 1964 je podle dohody se střediskem v NDR vydávána u nás, neboť doufáme, že tak podnítíme zájem dalších spolupracovníků o tuto akci. O cílech a významu pozorování není třeba se příliš šířit, neboť je o nich naše lepidopterologická veřejnost dobře informována. Chtěl bych však zdůraznit především to, že tato práce nemá význam jen pro současnost, nýbrž - a to především - pro budoucnost. O tom se může přesvědčit každý studiem známých knih C.B.Williamse "The Migration of Butterflies (1930)" a "Insect Migration (1958)". V Anglii mají dnes k dispozici informace o síle výskytu 29 druhů tažných motýlů od roku 1850 do současnosti. Přehled o výskytu tažných druhů za delší časové údobí osvětlí řadu zajímavých otázek při studiu tohoto

tématu. Je však třeba, aby všechny údaje byly naprosto spolehlivé. Nejednou došla totiž hlášení zcela nevěrohodná, neboť pozorovatelé zaměnili i zcela běžné druhy. Naše zkušenosti jasně ukázaly, že úspěch celé akce je závislý především na zájmu členů naší Společnosti. Při této příležitosti děkuji za dosavadní spolupráci všem, kdož se pozorování zúčastnili. V roce 1963 zaslalo zprávu o svých pozorováních pouze 15 spolupracovníků, v roce 1964 již 29 a dalších 22 zájemců o akci, týkající se výskytu Acherontia atropos u nás.

V roce 1964 bylo pozorováno celkem 13 druhů tažných motýlů.

Colias croceus (Fourcr.)

V roce 1964 byl žluťásek čilimníkový zaznamenán jednotlivě jen na několika málo místech v době od 7.VI. (Ivančice) do 6.X.(Nový Rychnov). Hojnější výskyt pozoroval J.Hladký v Ivančicích. Ve srovnání s rokem 1963 byl výskyt druhu nápadně slabší. Čechy: Nový Rychnov, okr.Pelhřimov, 6.X. 1 ex. (J.Pour); Morava: Ivančice, 7.VI. (jednotlivě), 17.VIII. 8 ex., 20.IX. (jednotlivě), J.Hladký, Třinec, 27.VII. 1 ex. (K.Stonawski).

Vanessa cardui (L.)

Babočka bodláková byla v roce 1964 zjištěna na celé řadě lokalit a její výskyt byl neobvykle silný. V okolí Mladé Boleslavi ji pozoroval 19.4. I. Novák. Od konce dubna se pak druh vyskytoval po celém našem území. Příletu babočky bodlákové byla ve středních Čechách věnována zvláštní pozornost a údaje z roku 1964 i z let předcházejících byly srovnány s ověřenými nálezy ze sousedních zemí. Přílet druhu do středních Čech spadá do druhé poloviny dubna. Babočka bodláková byla v roce 1964 hojná až do konce září. Migrace byla pozorována J.Hladkým dne 23.VIII. v Ivančicích. Motýli letěli od jv. k sz. ve výšce asi 15-20 cm nad zemí.

Čechy: Praha, 22.IV. 1 ex. (V.Felix), Kunratice u Prahy, 5.VI. 3 ex. (J.Moucha), Karlštejn, 29.V. 1 ex. (J.Moucha), Měc a Džbán u Rakovníka, 29.IV. 4 ex. (J.Moucha), Poděbrady, 26.IV. 1 ex. (J.Dobiáš), Hradčany u Poděbrad, 25.IV. 1 ex. (J.Šachl), Mladá Boleslav, 19.IV. 1 ex., v době od 26.IV. do 10.V. velmi hojně (I.Novák), Dobrovice u Mladé Boleslavi, 13.IX. 1 ex. (F. Knor), Rožďalovice, 26.IV. 3 ex. (V.Lekeš), Liberec, od 25.IV. do 24.IX. jednotlivé nálezy (H.Musil), Soběšín u Kutné Hory,

26.IV. 1 ex. (V.Felix), Nový Rychnov, 30.IV. 2 ex. a 12.VIII. 1 ex. (J.Pour), Stará Voda, okr.Příbram, 21.IV. 2 ex. na kvetoucí jívě (J.Šmelhaus), Radouňka u Jindř.Hradce, 20.IV.hojně a 30.IX. 1 ex. (K.Spitzer); Morava: Ivančice, 18.V. hojně a 28.IX. rovněž hojně (J.Hladký), Dukovany u Mohelna, 3.VI. 2 ex. (Z.Kolář), Břeclav, 17.V. 1 ex. (J.Moucha), Třinec, 26.IV. 1 ex. (Stonawski); Slovensko: rezervace Šúr, 15.V. 1 ex. a Děvín u Bratislavy, 14.V. hojně (J.Moucha).

Vanessa atalanta (L.)

V roce 1964 se babočka admirál u nás vyskytovala v obvyklém množství. Byla zjištěna od června do října na níže uvedených místech Čech a Moravy.

Čechy: Praha Štvanice, 15.IX. 1 ex. (J.Šmelhaus), Poděbrady, 14.IX. 1 ex. (J.Šachl), 13.IX. 1 ex. (J.Dobiáš), Dobrovice, 27. VIII. 1 ex. (F.Knor), Liberec, od 19.VI. do 2.X. jednotlivé nálezy (H.Musil), V.Deštná, Orlické hory, 19.VIII. 1 ex. (J.Šachl), Kořenov, Jizerské hory, 6.VIII. 1 ex. (F.Knor), Nový Rychnov, 4.VII. 1 ex. a 6.X. 2 ex. (J.Pour); Morava: Jihlava, 5.VII. a 14.IX. po 1 ex. (Z.Kolář), Ivančice, 20.VIII. a 12.IX. po 1 ex. (J.Hladký), Ostrava, 17.VII. 1 ex. (V.Lekeš).

Acherontia atropos (L.)

Na podnět několika členů Společnosti byla v roce 1964 vyvolána v časopise "abc Mladých techniků a přírodovědců" akce o hlášení výskytu lišaje smrtihlava u nás. Správnost všech údajů ověřil M. Soldát. Tato časově velmi náročná práce přinesla dobrý výsledek, neboť byl podchycen výskyt 58 exemplářů (7 housenek, 41 kukel a 10 imag) na celém území Československa. Další hlášení o nálezech smrtihlava u nás zaslali členové Společnosti, takže jsme získali přehled o 105 nálezech (20 housenek, 56 kukel a 29 imag) na 34 nalezištích. Na jedné lokalitě byly zpravidla nalezeny 1-4 ex., pouze na Olomoucku (Štrukov u Přovic) bylo na bramboříšti sebráno 30 kukel.

Čechy: Praha (Fajt, Hlaváček, Lizec, Pokorný), Roztoky u Prahy (Kusák, Dvořák, bří Kretschmerové, Pazour), Davle u Prahy (M. Štěpánek), Velvary (Čermák), Mělník (Pokorný), Liběchov u Mělníka (V.Renfus), Peruc (J.Roth), Líštany u Loun (J.Šedivý), Branná u Ústí n.L. (B.Navrátil), Bílina (B.Oliverius), Chomutov (Bárta a J.Roth), Milovice (V.Lekeš), Sendražice u Kolína (O. Holeček), Ředice u Sedlčan (V.Špatenka), Holice v Č. (V.Špaten-

ka), Šonov u N.Města n.Metují (J.Mikyska), Chrudim (Z.Musil), Golčův Jeníkov (L.Razler), Světlá n.Sáz. (J.Škarýt a J.Náprstek), Horní Ves u Pelhřimova (K.Krušek), Radouňka u Jindř.Hradce (K. Spitzer); Morava: Brno (K.Schmöger), Ivančice (J.Hladký), Prostějov (D.Škrobal), Štrukov u Přovic (E.Kelar), Laštany u Olomouce (R.Anděl), Lučice u Přerova (J.Čadra), Šumperk (B.Plachý); Slovensko: Velké Leváre (J.Pečovský), Komárno (J.Obermajer), Kamenica n.Hr. (K.Krušek), Likavka, okr.Lipt.Mikuláš (D.Široň), Ružomberok (P.Šrobár a J.Flochová), Poprad (O.Akurátný), Sliepkovce, okr. Michalovce (K.Krušek).

Herse convolvuli (L.)

V roce 1964 byl lišaj svlačcový nápadně hojným druhem, hlášeným z řady míst. V Praze bylo koncem srpna a zač. září nalezeno celkem 38 dokladových kusů (Hlaváček, Pokorný, Kastl, Soldát). Další místa výskytu:

Čechy: Jičín, 16.VI. 1 ex. (H.Musil), Rožďalovice, 10.IX. a 18. IX. po 1 ex. (V.Lekeš), Šonov, 18.VIII. 1 ex. (J.Mikyska), Černčice u Nového Města n.Metují, 20.VIII. 1 ex. (J.Mikyska), Náchod, 11.IX. 1 ex. (O.Holeček), Soběšín, okr.Kutná Hora, 14.VIII. 3 ex. (V.Felix), Chrudim, 8.IX. 1 ex. (Z.Musil), Tábor, 5.IX. (J.Sovák), Radouňka u Jindř.Hradce, VIII.-IX. několik ex. (K.Spitzer); Morava: Jihlava, zač. IX.hojný (Kolář), Ivančice, v srpnu a zač. září hojně (J.Hladký); Slovensko: Trnava, 15.VIII. 2 ex. (A.Čechovič).

Scotia ipsilon (Hufn.)

Dokladové exempláře byly sbírány na světlo v letních měsících. Přemnožení nebylo nikde pozorováno.

Čechy: Praha, 12.VI. 1 ex. (V.Felix), Praha-Ruzyně, 16.VI. 3 ex. (I.Novák), Velim, 14.VIII. 1 ex. (O.Holeček), Soběšín, 8.VII. 1 ex. (V.Felix), Nový Rychnov, 5. až 26.VIII. 10 ex. (J.Pour); Morava: Brno, 10.VI., 7.VII., 16.VII., 30.VII. po 1 ex. (J.Marek), Ivančice, 15.VI. a 10.VIII. po 1 ex. (J.Hladký).

Autographa gamma (L.)

Můra gama byla v r.1964 všude hojná, přemnožení však nebylo hlášeno. První nálezy jsou známy z již.Slovenska (Štúrovo 12.V. a Bratislava 13.V., J.Marek). Rovněž zajímavé je hlášení z Prahy-Ruzyně, kde byly nalezeny 4 housenky již 6.V. (I.Novák).

Z Brna (Černá Pole) je k dispozici přehled výskytu můry gama v době od 21.VI. do 18.X. Tento výskyt byl zjištěn pomocí každo-

denní činnosti světelného lapače. Můra gama byla v uvedenou dobu zjištěna v jednom až dvou ex. celkem 31-krát, v počtu deset a více kusů jen čtyřikrát (ve dnech 5.VII., 7.VII., 15.VII. a 31.VII.) s maximem 15 ex. dne 15.července.
Čechy: Praha, 24.VI. a 14.IX. po 2 ex. (V.Felix), Praha-Ruzyně, 28.V. 1 ex. (I.Novák), Dobrovice, 1.VI. až 19.VII., jednotlivě (F.Knor), Jičín, 16.VI. 2 ex. (H.Musil), Chrudim, 16.VII. velmi hojně (Z.Musil), Liberec, od 18.VII. do 22.IX., jednotlivě (H. Musil), Soběšín, okr.Kutná Hora, 8.VII. 1 ex., Nový Rychnov, 19. VI. 3 ex. (J.Pour), Tochovice, květen-červen, hojně (J.Šmelhaus); Radouňka u Jindř.Hradce, 8.X. 1 ex. (K.Spitzer); Morava: Brno-Černá Pole (J.Marek), Ivančice, 18.-24.VI. a 10.-16.VIII. velmi hojně (J.Hladký); Slovensko: Bratislava a Štúrovo (J.Marek).

Mythimna (= Sideritis) vitellina (Hb.)
Jediný nález: Slovensko, Štúrovo, 1.X. 1 ex. na světlo (J.Marek).

Chloridea armigera Hb. (= obsoleta F.)
Rovněž pouze jediné hlášení. Morava: Mikulov, 16.IX. 1 ex. na světlo (J.Marek).

Nycterosea obstipata (F.) (= fluviata Hb.)
Na světlo byly v Brně (Černá Pole) uloveny 3 ex. ve dnech 15. VI., 15.VII. a 4.VIII. (J.Marek). Další tři druhy jsou tažné jen příležitostně, případně jde o druhy, které v posledních desetiletích rozšiřují areál svého výskytu, a proto byly zařazeny do seznamu pozorovaných motýlů.

Aporia crataegi (L.)
Začátkem VI. byl druh zjištěn na celé řadě míst v Čechách i na Moravě. Na jihu a jihovýchodě Slovenska patří k obvyklým druhům s pravidelným hojným výskytem. Zvláště zajímavé je pozorování běláska ovocného na četných nalezištích ve dnech 6. až 19.června. Výskyt druhu byl nápadně silnější než v roce 1963.
Čechy: Rožďalovice, 11.VI. hojně (V.Lekeš), Náchod, 6.VI. 1 ex. (O.Holeček), Šonov u Nového Města n.Metují, 7.VI.hojně, 8.VI. 1 ex. (J.Mikyska), Radouňka u Jindř.Hradce, 9.VI. 1 ex., 13.VI. dosti hojně (K.Spitzer), Nový Rychnov, od 10.VI. do 4.VII. jednotlivě, ale 19.VI. hojně (J.Pour); Morava: Brno, v červnu hojně (Z.Kolář), Ivančice, 6.-18.VI. velmi hojně (J.Hladký), Mohelno, zač. VI. hojně (Z.Kolář).

Nymphalis antiopa (L.)

V roce 1964 byla babočka osiková hlášena jen z několika málo míst. Jednotlivé kusy se vyskytovaly po přezimování od 10.IV. do začátku září.
Čechy: Třemošnice-Sv.Jan, 21.-25.VII. 6 ex. (V.Šmelhausová); Náchod, hnízdo housenek cca 90 kusů, červenec (O.Holeček), motýli se líhli 23.-24.VII. (M.Soldát, J.Šmelhaus); Poděbrady, 10. IV. 1 ex. (J.Dobiáš), Liberec od 10.IV. do 4.IX. jednotlivě (H. Musil), Janské Lázně (Krkonoše), září (J.Šmelhaus); Slovensko: Šúr u Bratislavy, 15.V. 2 ex. (Moucha).

Autographa confusa (Stph.) (= gutta Gn.)
V roce 1964 byl zjištěn vyrovnaný výskyt na Moravě i na Slovensku. Zvláště zajímavé je hlášení J.Marka o výskytu druhu v Brně. Morava: Brno, 14.VII., 18.VII., 20.VII., 23.VII., 30.VII., 5. VIII., 4.IX., 6.IX., 10.IX. a 12.X. po 1 ex. na světlo (J.Marek), Ivančice, 14.VI. až 11.VII. a 19.VII. až 20.VIII. jednotlivě na světlo (J.Hladký), Pánov u Hodonína, 15.IX. velmi hojně na světlo (J.Marek).

WANDERFALTERBEOBACHTUNGEN 1964 IN DER ČSSR

Der vorliegende Bericht für das Jahr 1964 ist die zweite selbständige Veröffentlichung über die Wanderfalterbeobachtungen in der Tschechoslowakei. Der Bericht für das Jahr 1963 wurde in der Zeitschrift "Entomologische Berichte", Jahrgang 1964, Seiten 140-144 (Herausgeber: Deutscher Kulturbund, Berlin) veröffentlicht.

NÁLEZ EUPITHECIA EGENARIA HS. NA ÚZEMÍ NAŠÍ REPUBLIKY (LEP. GEOMETRIDAE)

Miloslav K u d l a

V prvním sešitě "Zpráv" uveřejnil Jiří Šmelhaus příspěvek o nálezech rodu Eupithecia v Čechách. K tomu připojuji několik druhů zjištěných v okolí Olomouce.

Na popud ing. Gunara Träffa ze Švédska, poslal jsem mu ke zpracování a determinaci menší kořist těchto píďalek, ulovenou na světlo v roce 1964. V tomto materiálu byl zjištěn i velmi vzácný a pro ČSSR nový druh Eupithecia egenaria Hs., ulovený